

Opdragelse, som den ærede Cultusminister foreslagde, fandtes just disse samme Bestemmelser, at Børnene ikke maatte opdrages i nogen anden end Forældrenes eller Folketirkens Tro. Naar man nu uden videre bortkaster disse Bestemmelser, saa faaer dette ikke blot Udseende af, at man finder dem unyttige, overflødige og ikke praktisk anvendelige, men det faaer let Udseende af, at man med det Samme bortkaster selv det Princip, hvorpaa disse Bestemmelser hvile; men just derfor mener jeg, at, uagtet man kan ignorere saadanne Bestemmelser, saalænge de ikke ere komne frem, saa bør man dog, naar de engang ere komne frem og ere gjorte til Stridspunkter, holde fast derpaa; thi saa er det blevet til en Principssag. Narfagen, hvorfor jeg har deeltaget i atter at optage disse Bestemmelser, er væsentligt, fordi det er min fulde Overbeviisning, at det aldrig bør afhænge af Forældrenes Vilkaarlighed, Lune eller Egennytte at tage Bestemmelse om Børnenes religiøse Opdragelse. Man kan vel stundom være nødt til, som et nødvendigt Onde, at indrømme de Børne den Ret, selv ikke at have nogen Tro, om de saa ville; men Staten kan ingenlunde indrømme Forældrene Frihed til at lade deres umyndige Børn, — med Hensyn til hvilke Staten dog har nogen Ret, som til sine tilkommende Borgere — den vil ikke kunne indrømme Forældrene Ret til at lade disse i religiøs Henseende, om Forældrene saa ville, gaae for Lud og koldt Vand, aldeles sayne religiøs Opdragelse eller maaskee endog, hvad næsten var endnu værre, blive forqvælede ved flere Gange og paa upassende Punkter i Børnenes religiøse Udviklingsliv at flyttes over, saa at sige, fra en Troesbekjendelse til en anden, Noget, som idetmindste er tænkligt og let kunde skee da, naar Forældrene levedes ikke af religiøse, men af verdslige Hensyn, der kunde indvirke paa deres Bestemmelse. Naar det saaledes skulde overlades til Forældrene at overføre Børnenes religiøse Livsudvikling, og flytte dem som spæde Planter, maaskee i Utide, fra en religiøs Jordbund til en anden, da kunde let deres religiøse Liv komme til at sygne og henvisne derved. Tillige mener jeg, at denne Tillægsbestemmelse ifølge Vædringsforslaget Nr. 1 just bør anbefales, fordi den sætter en

Grændse for den Enkeltes vilkaarlige Brug af Friheden, og hævder en Grundsætning, som det er mig om at gjøre at see hævdet ved enhver Leilighed, den nemlig, at den Enkelte i Brugen af sin — det være sig politiske eller religiøse — Frihed, skal bestemt underordne sig Samfundet; dette er saameget mere nødvendigt som jeg troer, at vor Tid har en Stræben efter at hævde den Enkeltes personlige Frihed paa Samfundets Rettigheders Bæstøtning (Hør!). Dette gjælder navnlig med Hensyn til den religiøse Frihed og især for Bæstøtterne af den christelige Religion, thi det vide alle vi, der ere Christne, at Christendommens Goder og Naadegaver ikke i Almindelighed blive os til Deel, saaledes, at den Enkelte hver for sig kan gaae hen og gribe dem og rive dem til sig, men de komme kun til os igjennem Samfundet, gjennem Kirken (S. A. Hansen: aandeligt!) ja, igjennem et aandeligt Samfund, en aandelig Forening, men, da det Aandelige aldrig kan finde Sted her i Verden, uden at det tillige maa udpræge sig i en ydre Form, saa kalder jeg dette Samfund Kirken, idet jeg under dette Ord forstaaer baade Kirken i dens ydre og i dens aandelige Betydning, hvilke 2 Led ere ligesaa uadskillelige fra hinanden som Sjæl og Legeme hos Mennesket. Da jeg altsaa mener, at den Enkelte maa underordne sig Samfundet, navnlig i religiøs Henseende, og at den Christne, fremfor alle Andre, bør være rede til at vise den Hjertens-Ødmuyghed i sin religiøse Tro, at han ikke sætter sin egen Villie, sine egne personlige, maaskee filosofiske eller speculative Ansuelser over Kirken, just derfor anseer jeg det for at være af Bigtighed, at det fremhæves og fremhæves netop ved denne Leilighed, hvor der ei er Tale om nogen Samvittigheds-sag, at den Enkelte bør underordne sig Kirkens Bestemmelse. — Der staaer endnu tilbage den sidste Deel af dette Vædringsforslag under Nr. 1, hvori det bestemmes, at det ogsaa skal tillades Forældre at lade deres Børn opdrage i Folketirkens Tro, uagtet ingen af Forældrene tilhøre denne Tro. Det kunde synes, at man her fræveg det, som man maatte fremstille som en religiøs Grundsætning, nemlig, at Forældre af religiøse Grunde ikke kunde forlange Andet, end at opdrage deres Børn i